

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Факультет педагогічної та соціальної освіти
Кафедра педагогіки та інклюзивної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О.А.Кузнецова

27 серпня 2020 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ КОНСУЛЬТУВАННЯ**

Ступінь бакалавра

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Освітньо-професійна програма:

Соціальна робота

2020-2021 навчальний рік

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Михальченко Наталія Вячеславівна, доцент кафедри педагогіки та інклюзивної освіти, кандидат психологічних наук, доцент.

РЕЦЕНЗЕНТ: ХОРЖЕВСЬКА І. М. кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Чорноморського національного університету імені П. Могили

Програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки та інклюзивної освіти

Протокол від "26" серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри педагогіки та інклюзивної освіти (Яблонський А.І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогічної та соціальної освіти

Протокол від "26" серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної комісії факультету педагогічної та соціальної освіти (Т.М. Степанова)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від "27" серпня 2020 року № 11

Голова навчально-методичної комісії (Кузнецова О. А.)

Анотація

Дисципліна «Основи консультування» належить до переліку нормативних дисциплін. Вона сприяє засвоєнню знань та відпрацюванню вмінь, навичок необхідних працівникам соціальної сфери. Програма дисципліни сприяє формуванню у студентів загальних уявлень про консультативну роботу, оволодінню студентами найважливішими теоретичними проблемами з консультування; ознайомленню студентів з основними напрямками консультування, основними представниками цих напрямків. Дисципліна знайомить із змістом консультативної роботи та практики на різних етапах онтогенезу. Велика увага приділяється методам. Програма включає вивчення особливостей проведення консультативного процесу.

Ключові слова: консультування, напрями консультування, інтерв'ю, бесіда, принципи консультування, сфери консультування, особистість консультанта, види консультування, комунікативні техніки консультування.

Summary

The discipline "Fundamentals of Counseling" belongs to the list of normative disciplines. It promotes the acquisition of knowledge and development of skills needed by social workers. The program of the discipline contributes to the formation of students' general ideas about counseling, students' mastery of the most important theoretical problems of counseling; acquainting students with the main areas of counseling, the main representatives of these areas. The discipline acquaints with the content of consultative work and practice at different stages of ontogenesis. Much attention is paid to methods. The program includes studying the features of the consultation process.

Key words: counseling, directions of counseling, interviews, conversation, principles of counseling, spheres of counseling, personality of the counselor, types of counseling, communicative techniques of counseling.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи консультування» складена Михальченко Н.В. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 231 «Соціальна робота».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості консультування з соціальних проблем.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, загальна психологія, вікова психологія, психологічне консультування.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів загальних уявлень про консультування в соціальній сфері, оволодіння студентами найважливішими теоретичними проблемами з консультування; ознайомлення студентів з основними напрямками та сферами консультування, основними представниками цих напрямків.

Завдання навчальної дисципліни полягають у:

- вивченні основних етапів розвитку консультування;
- ознайомленні з теоріями, що розкривають особливості напрямів консультативного процесу;
- ознайомленні з новими підходами у консультуванні;
- оволодінні всіма категоріями, поняттями, включеними в програму курсу;
- оволодінні прийомами всіх форм занять з використанням активних методів навчання, які спрямовані на формування у студентів теоретичного професійного мислення психологічного складу;
- формуванні у студентів вміння творчо та професійно використовувати знання у практичній діяльності;

Передумови для вивчення дисципліни: педагогіка, загальна психологія, вікова психологія, соціальна педагогіка.

Навчальна дисципліна складається з 8-х кредитів.

Програмні результати навчання:

1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
2. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
3. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.
4. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
5. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
6. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.
7. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.
8. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.
9. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.
10. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
11. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

12. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

13. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

14. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

Мова навчання – українська.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

КЗ-1	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
КЗ-2	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
КЗ-3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
КЗ-4	Здатність планувати та управляти часом.
КЗ-5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
КЗ-6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
КЗ-7	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
КЗ-8	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
КЗ-9	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

II. Фахові:

1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

4. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

5. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи та громади.

6. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.

7. Здатність і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

8. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

9. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 240 годин / 8 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Загальні проблеми консультування

Тема 1. Специфіка психологічного консультування.

Тема 2. Історія розвитку психологічного консультування: психодинамічний і біхевіористський напрями.

Тема 3. Історія розвитку психологічного консультування: когнітивний та гуманістичний напрями, гештальттерапія.

Кредит 2. Консультування як метод психологічного впливу

Тема 4. Принципи та умови проведення психологічного консультування

Тема 5. Психологічне консультування, психологічна корекція, психотерапія

Кредит 3. Сфери консультування

Тема 6. Сфери психологічного консультування

Тема 7. Консультування з проблем профілактики дитячої злочинності, наркоманії та алкоголізму

Тема 8. Особливості психологічного консультування дітей та їх батьків

Кредит 4. Професійні вимоги до консультанта

Тема 9. Роль і місце консультанта в консультуванні

Тема 10. Модель ефективного консультанта.

Кредит 5. Особливості професійного етикету та комунікативні техніки

Тема 11. Види психологічного консультування.

Тема 12. Комунікативні техніки психоконсультативної допомоги

Тема 13. Особливості професійного етикету

Кредит 6. Процес консультування

Тема 14. Етапи психологічного консультування

Тема 15. Інтерв'ю як основний метод психологічного консультування.

Кредит 7. Спеціальні проблеми психологічного консультування

Тема 16. Консультування батьків з проблем у взаєминах із дорослими дітьми

Тема 17. Консультування клієнтів з вадами саморегуляції

Тема 18. Консультування клієнтів у кризових станах

Кредит 8. Консультування з приводу подружніх проблем

Тема 19. Зміст та організація консультування з приводу подружніх проблем

Тема 20. Актуальні проблеми консультування подружніх пар

3. Рекомендована література

Базова

1. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. Навчальний посібник. – К: ВД «Професіонал», 2005. – 656с

2. Хомич Г.О., Ткач Р.М. Основи психологічного консультування: Навч. Посіб. – К.: МАУП, 2004. – 152с.
3. Глива Є. Вступ до психотерапії: Навчальний посібник. – Острог – Київ: Вид-во «Острозька академія», вид-во «Кондор», 2004. – 530 с.
4. Каліна Н.Ф. Психотерапія. [підручник з грифом МОНУ– / Н.Ф. Каліна. – К.: Академвидав, 2010. – 288 с. – (Альма-матер).
5. Кузікова С.Б. Основи психокорекції. –К: Академвидав, 2012. – 320с.

Допоміжна

1. Когнитивная психология. Учебник для вузов / Под ред. В.Н.Дружинина, Д.В.Ушакова. - М.: ПЕРСЭ, 2002. - 480 с.
2. Коробко С.Л., Коробко О.І. Робота психолога з молодшими школярами. К.:Літера, ЛТД, 2006. – 416с.
3. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 400 с.
4. Костюк Г.С. Психологія: Підручник для пед-х вузів. - К.:Радянська школа, 1968. - 571 с.
5. Крайг Г. Психологія розвитку. - СПб.: Питер, 2002. - 992с.
6. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій):Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 128с.
7. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. - 3-є вид. – К.: Вища школа, 2004. - 487 с.
8. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник.. – 2-е вид., перероблене та доповнене. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
9. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 448 с.
10. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н. Чепелева та ін.: Підручник. – К.: Либідь, 2001. – 536 с.
11. Основи психології: Підручник // За заг. ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. – К.: Либідь, 1997. - 632 с.
12. Психологический словарь // А.Т.Айрапетянц, А.Я. Альтман, П.К.Анохин и др. - М.: Педагогика, 1983. – 447 с.
13. Психологія розвитку: Хрестоматія. / Гл. ред. Е.Строганова. - СПб.: Питер, 2001. - 504 с.
14. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А.Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова - 3-є вид., стереотип.-К.: Либідь, 2001.- 560 с.
15. Роджерс К. Взгляд на психотерапію. Становление человека. – М.: Прогресс, 1994. – 480с.

Інформаційні ресурси

1. medbib.in.ua/psihoterapiya.html
2. pidruchniki.com/.../zagalna_harakteristika_psihoterapiyi_skladovoyi_praktichnoyi
3. grinvald.com/stati/chto-takoe-psihoterapiya.html
4. psychologis.com.ua
5. <https://gestaltclub.com>
6. positum.org.ua/bazovij-kurs
7. ekhnur.univer.kharkov.ua

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання: контрольна робота, поточне опитування, тестування, реферат, доповідь, презентація, творче завдання, конспект заняття, словникова робота, індивідуально-дослідне завдання, есе.

